

BÖLÜM -IV-
EN AZ ÜCRETLERİN BELİRLENMESİ ve UYGULAMA ESASLARI

EN AZ ÜCRETLERİN BELİRLENMESİ ve UYGULAMA ESASLARI

a) 2013 yılı En Az Ücretleri ile ilgili genel kurallar 23-24-25 Mart 2012 tarihli Elektrik Mühendisleri Odası 43. Olağan Genel Kurulu'nun verdiği yetki ve 09.12.2010 tarih ve 27780 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası En Az Ücret Ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği'nin 6. Maddesi uyarınca EMO Yönetim Kurulu'nun 18.11.2012 tarih ve 43/24 sayılı toplantısında kabul edilmiş ve 01.01.2013 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. En az ücretlerin uygulanmasından EMO Yönetim Kurulu sorumludur.

En az ücret tanımları her yıl Oda Sürekli SMM Komisyonu tarafından belirlenir ve Oda Yönetim Kurulu kararı ile son şekli verilerek "En Az Ücret Tanımları" olarak yayımlanır. En az ücret tanımlarında belirtilmeyen hizmetlerin bedellerinin belirlenmesinde Oda Yönetim Kurulu yetkilidir. Bu hizmetler bu tarifedeki ücretlerin altında yapılamaz. En az ücretlere KDV dâhil değildir. KDV tutarı fatura veya serbest meslek makbuzunda belirtilerek ayrıca tahsil edilir.

Resmi ihaleli işlerde denetim ihale bedeli üzerinden yapılır.

b) En Az Ücret Tanımlarında belirtilen ücretler, hizmeti yürütecek Oda üyesinin mühendislik ücreti ve genel giderlerinin karşılığıdır.

c) YG tesisi içermeyen yapı projeleri için en az ücret bedelinin hesabında aşağıdaki formül kullanılır.

Proje Asgari Ücreti (PAÜ) = YYA x BM x MMHK x HDO x HBO x BK x OK

- **Birim Maliyet (BM):** Yapının, birim ölçüsünün (binalarda birim alanının), Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca her yıl mimarlık hizmetlerine esas olan sınıflar için ayrı ayrı tespit edilerek ilan edilen maliyetleri (Birimi TL/m² dir.),
- **Bölge Katsayısı(BK):** Bölgenin şart ve özelliklerine göre, Oda Yönetim Kurulunun kararı ile o bölgeye özel en az ücretlerden yapılacak indirim tanımlayan katsayıyı,
- **HDO:** Yapıların ve tesislerin mimarlık ve mühendislik hizmetleri içinde elektrik mühendisliği hizmet oranıdır.
- **Hizmet Bölümü Oranı (HBO):** Proje hizmetlerinin kendi içindeki hizmet oranlarını
- **MMHK:** Mimarlık Mühendislik Hizmetleri Katsayısı yapı yaklaşık alanı ile yapı sınıflarına bağlı olarak hizmet sınıflarının düzenleme katsayısıdır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mühendislik Mimarlık Hizmetleri Şartnamesindeki Proje İhale Dosyası (PİD) katsayısına karşılık gelir.
- **PİD:** Proje ve ihale dosyasını,
- **Yapı Yaklaşık Alanı (YYA):** Bina veya tesislerin, oturma veya kullanma alanı ile kat adedinin çarpımından bulunan alan ile mühendislik hizmeti gerektiren açık ve kapalı çıkma alanları toplamıdır. Bina ve tesisin mimari projesinden bulunur veya alınır.
- **Yapı Yaklaşık Maliyeti (YYM):** Mimarlık ve mühendislik hizmetleri ücretlerinin hesabına temel olan bedeldir. Yapı yaklaşık alanının, birim maliyetle çarpılması sonucu bulunan değeri (Birimi TL olarak hesaplanır.),

Enaz ücret tanımlarındaki ara değerler enterpolasyon ile hesaplanır.

ç) Bilirkişilik, hakemlik ve eksperlik hizmetleri; 05.05.2005 gün ve 25806 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Bilirkişilik Yönetmeliği, TMMOB tarafından her yıl yayımlanan TMMOB Bilirkişilik Eksperlik, Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yapılır.

Bilirkişilik, denetim, ölçüm, test, işletme sorumluluğu, yapı denetimi gibi hizmetlerin gerçekleştirilmesinde hizmeti gerçekleştiren elektrik, elektrik-elektronik, elektronik, biyomedikal mühendisinin iâşe, ibate ve yol bedeli hizmeti isteyen kişi veya kuruluşa aittir. Rapordaki eksiklerin giderilmesine yönelik verilecek ek rapor için ayrıca ücret ödenmez. Ancak ek rapor düzenlenmesine yönelik olarak görev bölgesine gidilmesi halinde tekrar ölçümler için belirlenen en az ücretlerin yarısı uygulanır.

d) En az ücret tanımlarında belirtilen herhangi bir hizmet için danışmanlık istenmesi durumunda, yapılar için yapı kesin proje bedelinin %50'si, diğer projeler için kesin proje bedelinin %30'u alınır. Bu bedel iş süresine bölünerek aylık olarak ödenir. Danışmanın ulaşım ve konaklama bedeli hizmeti isteyen kişi veya kuruluşa aittir. İşin uzaması durumunda belirlenen aylık ücret uzayan sürede de ödenir. Aynı yıl içinde tamamlanmayan hizmetlerde takip eden yıllardaki o hizmet için tanımlanan en az ücret artış oranı aylık bedele yansıtılır. En az ücret tanımlarında yer almayan hizmetler için danışmanlık istenmesi durumunda danışmanlık hizmetleri karşılığında ödenecek ücretler, Oda üyesi ile işveren/iş sahibi arasında yapılacak özel sözleşme hükümlerine göre belirlenir.

e) Herhangi bir mühendislik hizmeti için en az ücret tanımlarında Proje İhale Dosyası(PİD) bedeli belirtilmişse bu bedelin açılımı aşağıdaki şekildedir.

• Etüt-Öneri raporu, PİD bedelinin	%7'si
• Ön Proje, PİD bedelinin	%20'si
• Kesin Proje, PİD bedelinin	%50'si
• Detaylar, PİD bedelinin	%8'i
• Orijinal teslimi, PİD bedelinin	%5'si
• İhale şartnamesi, PİD bedelinin	%10'u

dur.

f) Herhangi bir mühendislik hizmeti için en az ücret tanımlarında proje bedeli belirtilmişse bu bedel kesin proje bedelidir. Proje bedeli belirtilen bir hizmette PİD kapsamındaki hizmetler isteniyorsa bu bedeller aşağıdaki şekilde belirlenir.

• Etüt-Proje raporu, kesin proje bedelinin	%14'ü
• Ön Proje, kesin proje bedelinin	%40'ı
• Detaylar, kesin proje bedelinin	%16'sı
• Orijinal teslimi, kesin proje bedelinin	%10'u
• İhale şartnamesi, kesin proje bedelinin	%20'si

g) Endüstriyel tesisler kuvvet projeleri en az ücretlerinin belirlenmesinde kurulu güç esas alınır.

ğ) Değişiklik ve son durum projelerinin hizmet bedeli için;

Yapı projelerinde;

- 1) Yapının tamamında kullanım amacı değişikliği olması halinde proje bedelinin %100'ü alınır.
- 2) Yapıda kısmi yapılan değişikliklerde; değişikliğe uğrayan bölümün alanı, alan ilavesi şeklinde yapılan değişikliklerde, ilave edilen alanın, yapı sınıfı olarak da değişiklik yapılan bölüme ait yapı sınıfı dikkate alınarak bulunacak proje bedelinin %100'ü alınır.
- 3) Yapıda kullanım amacı değişmeden tamamını etkileyen değişikliklerde bulunan proje bedelinden %50 indirim yapılır.

Diğer projelerde;

Yapılacak değişikliklerde En Az Ücret bedeli üzerinden %50 indirim yapılır.

h) Gücü 50 kW'a kadar olan 1 kV Altı projelerde en az ücret bedeli üzerinden %50 indirim yapılabilir.

i) Röleve proje bedeli, aynı yapıya ait kesin proje bedelinin en az %50'dir.

i) Şantiye elektrik projesi bedeli en az ücret tanımlarına göre ayrıca değerlendirilir.

j) Bir yapı kümesine ait AG dağıtımı, telefon, TV/R dağıtımı, site içi yangın ihbar ve uyarı sistem projeleri, güvenlik kamera sistemleri, çevre aydınlatma projeleri (alt yapı projeleri) yapı projesi bedeline dâhil değildir.

k) İç tesisat projelerinde; telefon, TV dağıtım, yangın ihbar ve uyarı sistemleri, yapısal kablolama, kartlı giriş sistemleri, kapalı devre TV sistemleri, seslendirme sistemleri, güvenlik sistemleri vb. zayıf akım projelerinin tamamının sonradan veya farklı bir SMM tarafından yapılması halinde o yapı sınıfına ait kesin proje en az ücretinin %30'u, tek bir zayıf akım sisteminin ayrıca projelendirilmesi halinde ise kesin proje en az ücretinin %10'u proje bedeli olarak değerlendirilir.

l) Fonksiyonları bakımından birbirlerinden ayrılması uygun olmayan ve aynı ihtiyaç programı içerisinde gösterilen ayrı yapılara ait proje bedelleri tek maliyet olarak kabul edilir ve ücretler bu toplam maliyet üzerinden hesap edilir. Derslik, laboratuvar, idare odaları, toplantı ve jimnastik salonundan oluşan okul binaları; yatakhane, revir ve lojmanlardan oluşan yurt binaları; okul, yurt, lojmanlar, enerji santrali ve atölye gibi parçalardan oluşan yatılı okullar; hasta odası, ameliyathane, poliklinik gibi parçalardan oluşan hastane binaları.

m) Fonksiyonları bakımından birbirlerinden ayrılmaları ve böylece ayrı yapılar halinde projelendirilmesi gereken veya işveren tarafından böyle projelendirilmesi istenen yapı gruplarındaki EMH ücretleri, her yapının kendi yaklaşık maliyeti ve kendi yapı sınıfı üzerinden değerlendirilir. Çeşitli fakülteler, yurtlar, lojmanlar ve diğer yardımcı tesisleri ile üniversite yerleşkeleri, İdare, imalathane, ambar, lojman ve reviri ile sanayi tesisleri, farklı yapı sınıf ve tiplerinden oluşan kooperatif alanları.

n) Aynı binada farklı sınıflara ait bölümler varsa bu bölümler kendi sınıflarına göre değerlendirilir.

o) Aynı projenin birden fazla yapıda uygulanması durumunda proje ücreti birinci için %100, ikinci için %50, üçüncü için %25, dördüncü ve daha fazlası için %15 uygulanacaktır. TUS ücreti, En Az Ücret Tanımlarında yer aldığı şekliyle toplam yapı alanı üzerinden hesaplanacaktır.

Bloklar için, tip proje uygulaması aşağıda belirtilen koşullarda olabilir;

1) Normal katları aynı, zemin katları farklı olan yapılar,

2) Simetrik yapılar,

3) Kat planı aynı, ancak kat adetleri farklı olan yapılarda gerek kurulu güç, gerek inşaat alanındaki değişiklikler %10'u geçmeyen yapılar,

4) Yapı sahibinin aynı kişi ya da kuruluş olması şartı ile farklı parsellerde bulunsun bile aynı veya komşu adalarda aynı zamanlarda yapılan yapı kümeleri.

5) Aynı yapı ya da yapı kümesinde bulunan aynı tip (durak sayısı, kapasite vb) asansörler.

ö) Aynı parsel ya da parsellerde bulunan ve aynı projede yer alan benzer proje kapsamında olmayan iki veya daha fazla sayıdaki yapının proje bedeli toplam inşaat alanı üzerinden hesap edilir.

p) Mesleki Denetim bedelleri maktu olup, bölgesel azaltma katsayısı uygulanmaz.

BÖLÜM -V- YAPI SINIFLARI

YAPI SINIFLARI

YAPININ ELEKTRİK, ELEKTRONİK ve BİYOMEDİKAL MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİNE ESAS OLAN SINIFLARI

SINIFLAR	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/M ²
I. SINIF YAPILAR	
I-A GRUBU YAPILAR	80,00
<ul style="list-style-type: none"> • Basit kümes ve basit tarım yapıları • Plastik örtülü seralar • Baraka veya geçici kullanımı olan küçük yapılar • Yardımcı yapılar (Müştemilat) • Gölgelekler-çardaklar • Üstü kapalı yanları açık teneffüs, oyun gösteri alanları 	
I-B GRUBU YAPILAR	140,00
<ul style="list-style-type: none"> • Cam örtülü seralar • Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları • Su depoları • Basit iş yeri depoları 	
II. SINIF YAPILAR	
II-A GRUBU YAPILAR	225,00
<ul style="list-style-type: none"> • Kayıkhanne • Açık Otoparklar • İbadethaneler (100 kişiye kadar) • Verici, Aktarıcı binalar 	
II-B GRUBU YAPILAR	303,00
<ul style="list-style-type: none"> • Pnömatik ve şişirme yapılar • 200 m²'ye kadar Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler • Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve müştemilatları • Halı Sahalar, Açık Alan Basketbol, Voleybol, Tenis Sahaları • Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri • Mezbahalar • 200 m²'ye kadar lokantalar, kafeterya ve yemekhaneler • Tesisat ağırlıklı Ağıllar, Kümesler, Tahıl Depoları, Patates depoları, • Tesisat ağırlıklı Seralar, • Tesisat ağırlıklı Sığınaklar, 	

II-C GRUBU YAPILAR 360,00

- Hangar yapıları (Uçak bakım ve onarım amaçlı)
- Tarım, endüstri ve sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen prefabrik beton ve çelik depo ve atölyeler)

III. SINIF YAPILAR**III-A GRUBU YAPILAR..... 472,00**

- Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)
- Katlı garajlar
- Hobi ve oyun salonları
- Ticari bürolar (üç kata kadar -üç kat dahil- asansörsüz ve kalorifersiz)
- 200 m² üzeri Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler. v.b.)
- 500 m²'ye kadar Basımevleri, matbaalar
- Soğuk hava depoları
- Konutlar (dört kata kadar -dört kat dahil- asansörsüz ve kalorifersiz)
- Akaryakıt ve gaz istasyonları (Kanopi alanı dahil)
- Kampingler
- Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, ticarethane, dükkan, imalathane, dökümhane)
- Semt postaneleri
- Arıtma tesisleri ve Pompa İstasyonları
- Hamamlar

III-B GRUBU YAPILAR 560,00

- Kreş-Gündüz bakımevleri
- Entegre tarımsal endüstri yapıları
- İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri)
- Gençlik Merkezleri
- Belediyeler ve çeşitli amaçlı kamu binaları
- 200 m² üzeri lokanta, kafeterya ve yemekhaneler
- Temel eğitim okulları
- Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri
- Jandarma ve emniyet karakol binaları
- Sağlık tesisleri (sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri, sağlık evleri, sağlık merkezleri)
- Ticari bürolar (Kaloriferli veya asansörlü)
- Halkevleri
- Pansiyonlar
- 150 kişiye kadar cezaevleri
- Fuarlar
- Sergi salonları
- Konutlar (asansörlü veya kaloriferli)
- Marinalar
- Gece kulübü, diskotekler
- İtfaiye kurtarma istasyonları
- Misafirhaneler
- Büyük çiftlik yapıları
- 500 m² üzeri basımevleri, matbaalar

IV. SINIF YAPILAR**IV -A GRUBU YAPILAR 615,00**

- Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve ek tesisleri olan eğitim yapıları)
- Poliklinikler ve benzeri sağlık yapıları (Hastaneler hariç)
- Liman binaları
- İl tipi hükümet konakları (Büyük idare ve Büyükşehir belediye binaları)
- 150 kişiyi geçen cezaevleri
- Kaplıcalar, şifa evleri vb. termal tesisleri
- İbadethaneler (Dini yapılar, 100-1000 kişi arası)
- Entegre sanayi tesisleri
- Aqua parklar
- Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve stadları bulunan)
- Yaşlılar Huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları
- Büyük alışveriş merkezleri
- Yüksek okullar ve eğitim enstitüleri
- Apartman tipi konutlar (Bina yüksekliği 21.50 m'yi aşan, asansörlü ve kaloriferli)
- Oteller (1 ve 2 yıldızlı)

IV -B GRUBU YAPILAR 695,00

- İş Merkezleri
- Araştırma binaları ve laboratuvarlar
- Metro istasyonları
- Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları
- Büyük postaneler (merkez postaneleri)
- Otobüs terminalleri
- Satış ve sergi binaları (showroomlar)
- Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)
- Banka binaları
- Normal radyo ve televizyon binaları
- Özelliği olan genel sığınaklar
- Özellikli müstakil konutlar (villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi)

IV -C GRUBU YAPILAR 800,00

- Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları
- Bakanlık binaları
- Yüksek öğrenim yurtları
- Arşiv binaları
- Büyük Adliye Sarayları
- Otel (3 yıldızlı) ve moteller
- Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri

V. SINIF YAPILAR**V-A GRUBU YAPILAR..... 1.015,00**

- 4. sınıfta belirtilmeyen teknik ve ekonomi yönünden etüt araştırma gerektiren tesisat çeşitleriyle donatılan yapılar,
- Radyo-TV İstasyonları
- Özelliği olan askeri yapılar ve orduevi
- Büyükelçilik yapıları, vali konakları ve 600 m² üzerindeki özel konutlar
- Borsa binaları
- Üniversite kampüsleri
- Yüksekliği 50,50m'yi aşan yapılar
- Alışveriş kompleksleri (İçerisinde sinema, tiyatro, sergi salonu, kafe, restoran, market, v.b. bulunan)

V-B GRUBU YAPILAR..... 1.240,00

- Kongre merkezleri
- Müze, sergi kütüphane kompleksleri
- Olimpik spor tesisleri - hipodromlar
- Bilimsel araştırma merkezleri, AR-GE binaları
- Hastaneler
- Havaalanları
- İbadethaneler (Dini yapılar, 1000 kişinin üzerinde)
- Oteller (4 yıldızlı)

V-C GRUBU YAPILAR..... 1.400,00

- Üst donanımlı kompleks oteller ve tatil köyleri (5 yıldızlı)
- Büyük radyo ve televizyon binaları (Medya Merkezleri)

V-D GRUBU YAPILAR..... 1.690,00

- Opera, tiyatro bale yapıları, konser salonları ve kompleksleri
- Restore edilecek yapılar ve tarihi ve eski eser niteliğinde olup, yıkılarak orijinaline uygun olarak yapılan yapılar.

EK-1

BÖLGESEL AZALTMA KATSAYILARI (BK)

EMO Yönetim Kurulunun 18.11.2012 tarih ve 43/24 sayılı oturumunda 2013 yılı içinde Türkiye sınırları dahilinde mühendislik hizmetlerine yönelik 0,65 azaltma katsayısı uygulanmasına karar verilmiştir.

Ancak EMO Yönetim Kurulu'nun 29.12.2012 tarih ve 43/28 sayılı oturumunda, belirlenen bu bölgesel azaltma katsayısının geçiş dönemindeki aksaklıkları en aza indirmek amacıyla 2012 yılında bölgesel azaltma katsayısı 1,00 (bir)in altında olan bölgelerde 0,50 olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

EK-2

MESLEKİ DENETİM BEDELİ UYGULAMASI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

- Fenni mesuliyet için mevcut “**Teknik Uygulama Sorumlusu Sicil Durum Belgesi**” düzenlenecek ve maktu bedel olarak ilgili yapı sınıfına ait maktu bedelin %60’ı alınacaktır. Proje ile birlikte aynı anda sunulması durumunda ayrıca TUS mesleki denetim bedeli alınmaz.
- AG şantiye projesinin kesin projeyi üreten müellif tarafından üretilmesi durumunda ayrıca mesleki denetim bedeli alınmaz.
- Tadilat ve son durum projelerinde mesleki denetim bedeli maktu bedelin yarısı tutarında alınır.
- Tarımsal amaçlı sulama (ENH) projelerinde mesleki denetim bedeli maktu bedelin yarısı olarak alınır
- Birbirinin tekrarı olan (TİP) projelerde yönetmelikteki oranlar uygulanır.
- Aynı parselde bulunan farklı yapıların mesleki denetiminde bina sayısı kadar kendi sınıfına ait mesleki denetim bedeli alınır.
- Aynı trafo merkezinde, aynı proje içerisinde birden çok trafo olması halinde birinci trafo için %100, ikinci trafo için %50, üçüncü trafo için %25,dört ve artan her trafo için %15 maktu bedel uygulanır.
- Yapı içi projeleri ve kuvvet projeleri birlikte çizilirse toplam mesleki denetim bedelinden %20 indirim yapılır.
- AG projelerinde 50 KW kadar olan projelerde mesleki denetim bedellerinde %50 indirim yapılabilir.
- Yapı içi 500 m²'ye kadar olan projelerde mesleki denetim bedellerinde ayrıca %50 indirim yapılabilir.
- Kısım 4 de 1 nolu sıradaki hizmetlerde kablolu tesis olması durumunda mesleki denetim bedelinde %50 indirim yapılabilir.
- Mesleki Denetim Bedelinin Belirlenmesi aşamasında belirlenen ücretin mühendislik hizmet bedelinin %4’ünü geçmesi durumunda Mesleki Denetim Bedeli %4 olarak uygulanır.